

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR
7/8475
/8476

06.7.2009

SAYI : B.02.0.007.00/ 958
KONU :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar
Dairesi Başkanlığı'nın 23.06.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-14112 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Gaziantep Milletvekili Sayın Akif EKİCİ ve
Zonguldak Milletvekili Sayın Ali İhsan KÖKTÜRK'e ait yazılı soru önergeleri hakkındaki
bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 2 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 2 Yazı

**ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ İHSAN KÖKTÜRK'ÜN
7/8475 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) aile içi şiddet konusunda Ankara'ya karşı açılmış ilk davayı sonuçlandırmış, Türkiye'nin şiddet gören bir kadını, savcılığa başvurduğu halde, kocasından koruyamayarak ayrımcılık yaptığına hükmetmiştir. Bu yüzden Türkiye'nin Nahide Opuz adlı vatandaşa 36 bin 500 Euro ödemesine karar vermiştir.

Böylece Avrupa'da ilk defa bir devlet AİHM önünde kadın vatandaşlarına, ayrımcılıktan hüküm giymiştir. Dava, aile içi şiddete maruz kalmış Türk vatandaşı Nahide Opuz tarafından 2002'de açılmış, Opuz, eski eşinin kendisine ve annesine yönelik kötü muameleleri karşısında devletin yeterli önlem almadığı iddiasıyla Ankara'dan şikayetçi olmuştu. Annesi kocası tarafından öldürülen Opuz'un avukatları, mahkemenin aile içi ve kadına yönelik şiddeti "işkence ve kötü muamele" olarak nitelemesini ve devletin ayrımcılık yapıldığına hükmedilmesini istemiş, Türkiye ise Opuz'un iç hukuk yollarını tüketmediğini savunmuştu.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve taraf olduğumuz Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin (CEDAW) 24. maddesi ile kadınlara karşı ayrımcılığın ortadan kaldırılması yönünde taraf devletlere ulusal seviyede gerekli bütün önlemleri alma zorunluluğu getirilmiştir.

Uluslararası hukukun gereği olarak ülkemizde de, "Kadınlar ve çocuklarının bakımı ve korunması, sosyal ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanması" gerekçesiyle 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Yasası ve ilgili yönetmelikleri uygulamaya konulmuştur. Ayrıca, 5393 sayılı Belediye Yasasının 14. maddesi, Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000' i geçen belediyelerin, "kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açmasını" görev ve sorumlulukları arasında saymıştır.

Ülkemizde kadına yönelik şiddetin yaygın olduğu düşünülürse, bu tür davalara çoğalacağı, Türkiye'nin önemli miktarlarda tazminat ödeyeceği anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda;

SORULAR :

- 1) AİHM'de sonuçlanan bu davayı dikkate alarak, kadına yönelik şiddeti önlemeye ve şiddete maruz kalan kadınları ve varsa çocukları ile birlikte destekleyecek kuruluşların sayısının artırılmasına yönelik çalışmaları gözden geçirip, ek önlemler almayı düşünüyor musunuz?
- 2) Sosyal Hizmet Uzmanları, uluslararası standartlar açısından değerlendirildiğinde, Türkiye'de 9 bini aşkın sığınacının bulunması gerektiğini, ancak Türkiye'de sadece 44 tane kadın sığınma evinin bulunduğu ifade etmektedirler. Size göre ülkemizde bulunan sığınma evi sayısı yeterli midir? Değilse, bu sayı ne olmalıdır?

- 3) Kadın sığınma evlerinin en önemli işlevi kadınlara can güvenliği sağlamaktır. Şiddete uğrayan ve özellikle sığınma evlerine ihtiyacı olan kadın ve çocuklarının, sığınma evinden atıldığı haberleri basına yansımaktadır, şiddete maruz kalan kadınların sokağa bırakılmaları sizce kabul edilebilir bir durum mudur?
- 4) Bakanlığınızın kadın istihdamı konusunda ve kadınların sığınma evlerinde uygun işlere yerleştirilmesi konusunda bugüne kadar ne tür bir çalışması olmuştur, siz ne gibi çalışmalar yapmayı düşünüyorsunuz?
- 5) Bakanlığınızca sığınma evlerinde kaç kadın iş sahibi yapılmıştır?
- 6) Yasal zorunluluk olmasına rağmen sığınma evi açmayan belediyeleri şikâyet etmeyi düşünüyor musunuz?
- 7) Yaşanan olaylardan ülkemizde "Namus ve Töre Cinayetlerinin" önlenmesine yönelik çalışmaların yetersiz olduğu ve ivedilikle yeni önlemler alınması gerektiği sonucunu çıkarmaktadır. Bu konuda ne gibi çalışmalar yapılacaktır?
- 8) Bakanlığınızca yürütülen "sosyal hizmet" çalışmalarının T.C Anayasasında yer alan "Sosyal Devlet" ilkesi ile örtüştüğünü düşünüyor musunuz?

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi, farklı sektör ve disiplinlerin katıldığı çok yönlü bir mücadeleyi gerektiriyor olması nedeniyle, 4 Temmuz 2006 tarihli, 26218 sayılı "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" konulu Başbakanlık Genelgesi de göz önünde tutularak, kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden kurum ve kuruluşlar arasında iletişim ve bilgi ağı kurma, ortak politikalar oluşturma amaçlı faaliyetlerimiz ve Kurumumuzun koruyucu ve önleyici hizmetlerinin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması çalışmaları sürdürülmektedir.

Bu kapsamda, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen; "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" Türkiye'de kadın haklarının korunması ve aile içi şiddetin ortadan kaldırılması amacını taşımakta olup, düzenlenen çalışma ve eğitim programlarına Kurumumuzca da aktif olarak katılım ve katkı sağlanmıştır.

Kurumumuza bağlı kadın konukevlerinin yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaları; kaynaklarımızın rasyonel kullanımı, gizlilik ve verimlilik ilkeleri, "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği" ile belirlenen şartlar, ilin sosyo-kültürel yapısı da göz önünde bulundurularak sürdürülmektedir.

Kurumumuza bağlı olarak hizmetlerini sürdüren ve 2003 yılına kadar 8 olan kadın konukevi sayısı bu tarihten sonra hizmete açılan 21 kadın konukevi ile birlikte 29'a, kapasite toplamı ise 170'den 634'e ulaşmıştır.

Kadın konukevlerinin açılışlarında belirlenen kapasiteleri, artan taleplerin karşılanmasında engel olarak görülmemekte, birçok kuruluşumuz gerekirse yatak ilavesi yaparak kapasitelerinin üstünde hizmet verebilmektedirler. Ayrıca, kadın konukevlerine kabul edilen kadınların kalma sürelerinin değişkenliği nedeniyle doğan sirkülasyonla yıl içinde barınan kadın sayısı toplam kapasitenin üzerinde olmaktadır.

Söz konusu Yönetmelikle bu alandaki özverili çalışmaların desteklenmesi, işbirliği ve dayanışmanın öne çıkarılarak uygulanması öngörülmektedir.

Bu kapsamda, kuruluş açmak isteyen özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan rehberlik hizmetleri sürdürülmekte, işbirliği talepleri mevzuatımız çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Ülke genelinde 2003 yılına kadar 11 olan kadın konukevi/sığınma evi sayısı bu gün 54'e ulaşmıştır.

Kurumumuz kadın konukevlerine kabulü yapılan kadınların ihtiyaç duydukları süre kadar kalmalarına olanak sağlanmaktadır. Süreç içinde gizlilik ihlalleri nedeniyle can güvenliği riski doğan **kadınların kuruluşlarımızdan atılmaları söz konusu olmayıp**, başka kadın konukevlerine nakilleri yapılmaktadır.

Kadın konukevlerine kabulü yapılan kadınların bir iş ve meslek edinmelerinde gerekli önlemlerin alınması çalışmaları sürdürülmektedir. Bu çalışmalar kapsamında; kadınların daha kolay ve daha iyi işler bulabilmeleri ve sosyo-ekonomik düzeylerinin yükseltilmesine yönelik yaygın eğitim, işgücü eğitimi ve benzeri eğitim olanakları sağlayan kurum ve kuruluşlardan haberdar edilerek yönlendirilmeleri ve gerekli görülen kamu ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği sağlanması yer almaktadır.

2008 yılında Kurumumuza bağlı kadın konukevlerinden yararlanan ve çoğunluğu ilkokul mezunu olan **1874 kadının %10'u bir işe yerleşerek** kuruluşlarımızdan ayrılmıştır.

Bakanlığımızca; Belediyeler Kanunu uyarınca, Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyelerin, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açma yükümlülüğünden de bahisle, belediyelerin kadın konukevi/sığınma evi açmaları konusunda **22.04.2005** tarih ve 765 sayılı "Kadın Konukevleri ve Gizliliğe Riayet Edilmesi Hakkında" tüm valiliklere bir Genelge gönderilmiştir.

Kurumumuz ve İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü işbirliği ile 04.07.2006 tarih ve 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi'ne de ilgi tutularak "Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Koordinasyonu" konusunda düzenlenerek 2007 yılında tüm valiliklere gönderilmiş bulunan Genelgede; söz konusu Belediyelerin kadın sığınma evlerini ivedilikle açmaları gerektiği belirtilerek, kadına yönelik şiddetin yol açtığı veya açacağı zararların toplumumuzda derin ve kalıcı izler bırakmaması için uyulması gereken hususlar bildirilmiştir.

4 Temmuz 2006 tarihli, 26218 sayılı "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" konulu Başbakanlık Genelgesi uyarınca tüm İl Sosyal Hizmetler Müdürlüklerince yapılan çalışmalara ilişkin her üç ayda bir düzenlenen raporlar Genel Müdürlüğümüzce değerlendirilmekte ve hazırlanan rapor Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne gönderilmektedir.

Ayrıca, Kurumumuza bağlı Aile Danışma Merkezleri ve Toplum Merkezlerinde **4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun**, Kadın Hakları, İnsan Hakları, Çocuk Hakları konularında bilgilendirme çalışmaları yapılmakta eğitim programları uygulanmaktadır.

Kurumumuzca yürütülen tüm çalışmalar sosyal devlet ilkesi ile örtüşmektedir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Ülkemizde; kadınların ekonomik yaşamdaki konumlarını güçlendirmek,

işgücüne ve istihdama katılımlarını artırmak, hak fırsat ve imkanlardan eşit olarak yararlanmalarını sağlamak üzere Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) tarafından politika oluşturma, stratejiler geliştirme ve koordinasyon sağlama çalışmaları yürütülmektedir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat Yasanının 15 ve 16 ncı maddeleri uyarınca, kamu kurum ve kuruluşları ile, üniversite ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden oluşturulan "Kadının Statüsü Danışma Kurulu"nın 15.03.2007 tarihli üçüncü ve 20.02.2008 tarihli dördüncü toplantıları istihdam ve girişimcilik gündemi ile gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantılarda; TBMM Genel Kurulunda bulunan Ebeveyn İzni Yasa Tasarısı'nın ivedilikle yasalaşması, iş yasasındaki cinsiyet temelli yaklaşımın terk edilerek çalışan sayısını esas alacak tedbirlerin geliştirilmesi, sosyal destek hizmetlerinin (çocuk bakım, yaşlı bakım ve kreş hizmetlerinin) geliştirilip yaygınlaştırılması, yasalardaki değişikliklerin uygulanmasının izlenmesi, kadın istihdamının artırılması için işvereni özendirici tedbirler alınması, işyerlerinde, sendikalarda kadın istihdamının artırılmasına yönelik eğitim programlarının (bilinç ve duyarlılık artırıcı) düzenlenmesi, kadınların kayıt dışı istihdamıyla mücadele kapsamında kamu kurum ve kuruluşları yanı sıra sendikaların da daha aktif tutum geliştirmesi (bilinç artırıcı çalışmalar), kadın girişimciliğinin desteklenmesi, kadınlara yönelik kredi - mikro kredi uygulamalarının kolaylaştırılması ve yaygınlaştırılması konularında görüş birliğine varılmış, söz konusu önerilerin gerçekleştirilmesinde, sorumlu ve işbirliği kuruluşları belirlenmiştir.

Söz konusu Danışma Kurulunda alınan kararlar, Mayıs 2008'de işsizliğe karşı mücadeleyi amaçlayan, kadınlar, gençler ve engelliler için istihdam imkânları yaratılması hususunda özel olarak odaklanan İstihdam Paketi çıkarılmasında etkili olmuştur. Söz konusu Pakette yeni işe alınan kadınlar için işverenlerce ödenmesi gereken sosyal güvenlik primleri İşsizlik Sigortası Fonu kapsamına alınmış ve 5 yıllık süre boyunca ilk yıl için %100'ünün, beşinci yıl için %20'sinin bu fon vasıtasıyla karşılanması hükmü yer almaktadır.

Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından Mart 2007-Ekim 2008 döneminde yürütülen "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Eşleştirme Projesi" kapsamında, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı" Pekin Eylem Platformu'nda belirlenen kritik alanlar esas alınarak hazırlanmıştır. Söz konusu Eylem Planında yer alan sekiz ana başlıktan birisi "Kadın ve Ekonomi" olup, bu alanda kadın istihdamının artırılmasına, kadın girişimciliğinin geliştirilmesine yönelik stratejiler ve her bir strateji için sorumlu ve işbirliği kurum ve kuruluşları belirlenmiştir. Hedeflerin gerçekleşmesine ilişkin olarak her bir sorun alanı itibarıyla, KSGM koordinatörlüğünde izleme değerlendirme toplantıları gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca KSGM bir koordinasyon kurumu olarak, Ülkemizde kadınların istihdama katılımını ve kadın girişimciliğini artırmak amacıyla; başta ÇSGB ve İŞ-KUR olmak üzere ilgili kamu kuruluşları, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları tarafından yürütülen projelerin yönlendirme izleme ve danışma kurullarında yer almakta, ayrıca yine bu alanda yürütülen çalışmalara işbirliği kuruluşu olarak katkı ve katılım sağlamaktadır.

Hükümetimiz, kadının en temel insan hakkı olan yaşama hakkını elinden alan töre ve namus cinayetlerinin önlenmesi de dahil olmak üzere kadına yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılmasına ilişkin aktif bir tutum sergileyerek çalışmalarını yürütmektedir.

Namus adına kadınlara karşı işlenen suçlara ve kadınlara karşı diğer tüm şiddet türlerinin ortadan kaldırılmasına ilişkin olarak ulusal mevzuatta gerçekleştirilen değişikliklerin ardından, bu mevzuatın etkili biçimde uygulanması, toplumsal farkındalığın artırılmasına yönelik ulusal bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları da dahil olmak üzere çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

Hükümetimizin kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğuna dair kararlılığı ile 2005 yılında çok önemli bir adım atılarak, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araştırma komisyonu oluşturulmuştur. Bu komisyon çalışmalarını tamamlayarak kadın ve çocuklara yönelik şiddetin sebepleri ile alınabilecek önlemleri belirleyen kapsamlı bir rapor hazırlamıştır. Meclis Araştırma Komisyonu'nun Raporu Hükümetimizce de benimsenerek bu konuda alınacak önlemlere ilişkin öneriler ve bundan sorumlu kuruluşlar Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler konulu 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile belirlenmiştir.

Kadına yönelik şiddetle mücadelenin devlet politikası haline getirilmesinin açık bir göstergesi olan söz konusu Genelge ile kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda koordinatör kurum olarak belirlenen Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün söz konusu Genelge çerçevesinde yürüttüğü çalışmalar şu şekildedir:

- Genelge'de yer alan "7. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde bir Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi kurulmalıdır." tedbiri gereğince; Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile "Kadına Yönelik Şiddet İzleme Komitesi" oluşturulmuştur. Başkanlığımızda bugüne kadar iki kez gerçekleştirilen Komite toplantılarında, sorumlu kuruluşlar ve ilgili kuruluşların kadına yönelik şiddeti önleme konusunda hassasiyet ve duyarlılık içerisinde başlattıkları ve yürütmekte oldukları çalışmalar paylaşılmış, ilerleyen döneme ilişkin görüş ve öneriler ifade edilmiştir.
- Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda yapılan en önemli yasal düzenleme olan 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un uygulanmasındaki aksaklıkların giderilmesini sağlamak amacıyla, Genel Müdürlüğün koordinatörlüğünde ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin hukukçu temsilcileri ile bir Değişiklik Tasarısı hazırlanmıştır. Kanun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda kabul edilerek, 4 Mayıs 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Kanun'un Uygulanması Hakkında Yönetmelik ise yine Genel Müdürlüğün koordinatörlüğünde, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum örgütlerinin hukukçu temsilcilerinin katılımıyla hazırlanmış ve 1 Mart 2008 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile 4320 sayılı Kanun'da yer alan tedbirler ayrıntılı olarak düzenlenmiş; kanun uygulayıcılara ve vatandaşlara yol gösterecek şekilde ele alınmıştır.

- Genel Müdürlük, ayrıca Genelge'de belirlenen sorumlu kuruluşlar ve işbirliği kuruluşlarının Genelge kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin bilgileri üçer aylık periyotlar halinde derleyerek Başbakanlığa sunmaktadır.
- Söz konusu Genelge'nin "1. TBMM bünyesinde "Kadın-Erkek Eşitliği Komisyonu" adı ile daimi bir komisyon oluşturulmalıdır" tedbiri gereğince, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun kurulmasına ilişkin 5840 sayılı Kanun, 24.03.2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, kadın haklarının korunması ve geliştirilmesi, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik olarak ülkemizde ve uluslararası alandaki gelişmeleri izlemek, bu gelişmeler konusunda Türkiye Büyük Millet Meclisini bilgilendirmek, kendisine esas veya tali olarak havale edilen işleri görüşmek, istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun tasarı ve teklifleriyle kanun hükmünde kararname hakkında ihtisas komisyonlarına görüş sunmak amacıyla kurulmuştur.

- Genelge'nin "B. Kadına Yönelik Şiddet Konusundaki Çözüm Önerilerinin Yaşama Geçirilmesinde Koordineli Çalışması Gereken Kurumlar" ana başlığı, Eğitim alt başlığının 6.maddesinde yer alan "Sağlık görevlileri, yargı mensupları, kolluk kuvvetleri, öğretmenler, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, çocuk gelişimi uzmanları, ve diğer meslek gruplarının lisans ve hizmet içi eğitim programlarında kadına yönelik şiddet konusu yer almalıdır" tedbiri gereğince ilgili kurum-kuruluşlarla işbirliği yapılarak eğitim protokolleri imzalanmış, eğitimler başlatılmıştır.

Bu kapsamda;

- Şiddet mağduru kadınlar için Emniyet Teşkilatı personeline yönelik kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve diğer ilgili kanunların uygulanması konularında farkındalık ve duyarlılığı artırmak üzere Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve Emniyet Genel Müdürlüğü arasında "**Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü**" 26.12.2006 tarihinde dönemin bakanları tarafından imzalanmıştır.

Protokol kapsamında yürütülen Eğitim Protokolü ile polis merkezlerinde çalışan 40.400 emniyet personelinin eğitimi tamamlanmıştır. İlerleyen süre içerisinde ihtiyaç duyuldukça, Proje kapsamında yetiştirilen eğiticiler tarafından eğitimler düzenlenmeye devam edilecektir.

Şiddete maruz kalan kadınların "yardım" alabilecekleri hizmet alanlarının en önemlilerinden biri de sağlık hizmetleridir. Bu çerçevede, şiddet mağduru ve risk altındaki kadınlara sunulan sağlık hizmetleri prosedürlerinin belirlenmesi ve buna uygun olarak eğitim programlarının düzenlenmesi amacıyla, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü arasında "**Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü**" 3 Ocak 2008 tarihinde dönemin bakanları tarafından imzalanmıştır.

Protokol ile 81 il sağlık müdürlüğü yöneticileri ile birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmeti sunan kurum ve kuruluşlarda (hastane, sağlık ocağı, ana çocuk sağlığı aile planlaması merkezi, vb.) çalışan doktor, hemşire, ebe ve diğer sağlık personelinin kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede duyarlılığının artırılması; mesleki beceri ve eğitim formasyonunun geliştirilmesi amaçlanmaktadır. 2 yıl sürecek eğitimler çerçevesinde 75.000 sağlık personeline ulaşılmaları hedeflenmektedir.

"Toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddetin tanımı ve türleri, şiddet olgusu, şiddetle ilgili mitler, sağlık personelinin şiddet konusundaki inançları, tutumları, mağdura hizmet götürmede ve genel olarak şiddetin önlenmesindeki rolü, aile içi şiddetle ilgili olarak sağlık sektöründe çalışanların sunacağı hizmetler ve yapacağı idari işlemler, şiddetle ilgili mevzuat, diğer kurum-kuruluşlarla

işbirliği" konularında verilen eğitimlerden şu ana kadar 12.300 sağlık personeli faydalanmıştır.

Bunun yanı sıra, Adalet Bakanlığına bağlı olarak görev yapan yargı mensuplarına yönelik benzer bir projenin gerçekleştirilmesinin yararlı olacağı düşüncesi ile **"Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesinde Yargı Mensuplarının Rolü Projesi Protokolü"**, Adalet Bakanlığı ile Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı arasında 1 Nisan 2009 tarihinde imzalanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Protokol ile, düzenlenecek hizmet içi eğitim faaliyetleri aracılığıyla, aile içi şiddetin yol açtığı suçlara ve şiddet mağduru kadınlara yönelik yargı faaliyetinde bulunan çeşitli yargı ve adalet hizmetleri mensuplarının; "kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve ilgili mevzuat ve uluslararası sözleşmeler, kadına yönelik şiddet alanında çalışma yapan veya çeşitli faaliyet ve görevleri olan diğer kurum ve kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği" konularında farkındalık ve duyarlılığının artırılması amaçlanmaktadır.

Proje kapsamında 164 aile mahkemesinde görev yapan 179 aile mahkemesi hakimi ile aynı yerlerde görev yapan ve aile içi şiddet ile ilgili suçları soruşturan Cumhuriyet savcılarına (savcı ve hakim toplamı 350 kişi) yönelik olarak 3'er günlük eğitim seminerleri düzenlenmiştir.

2 yıl süre ile yürürlükte kalacak Protokol kapsamında Aile Mahkemesi hakim ve savcılarının yanı sıra aile ve çocuk mahkemelerinde çalışan sosyolog, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, adli tıp uzmanları ve denetimde serbestlik merkezlerinde çalışan uzmanlar ile adliye personeline yönelik pilot eğitim ve eğitici eğitimi çalışmaları da yürütülecektir.

Son olarak, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun birlikte yürüttüğü 4. Ülke Programı çerçevesinde; Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun teknik ve finansal desteği ile yürütülecek **"Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi"** altında Diyanet İşleri Başkanlığı personeline yönelik olarak gerçekleştirilecektir. Eğitimler kapsamında başta Ankara Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu Görevlileri olmak üzere Ankara ilindeki bütün din görevlilerinin; "toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını engelleyen geleneksel kabuller, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, şiddetle ilgili yasal mevzuat ve genelgeler" konularında eğitilmesi amaçlanmaktadır.

Halihazırda eğitici eğitimlerinde kullanılacak materyallerin hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Materyallerin nihai halini almasının ardından ilk pilot eğitim Ankara'da gerçekleştirilecektir. Eğitici eğitimlerinin tamamlanmasının ardından eğitici olan din görevlileri diğer din görevlilerine eğitimler verecektir.

- Başbakanlık Genelgesi'nde yer alan "Ülke genelinde tüm kamu kurum kuruluşları, üniversiteler ve özel sektör çalışanlarına yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilmesinin zorunlu hale getirilmesi sağlanmalıdır." tedbiri gereğince ve Genel Müdürlükçe hazırlanan Stratejik Plan 2008-2012'de yer alan "toplumsal cinsiyet eşitliğinin kamu plan ve programlarına yansıtılabilmesi için, kadının insan hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında, karar vericiler, uzmanlar, politika yapıcılar ile

sivil toplum kuruluşlarının bilinç düzeylerinin yükseltilmesi ile kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık ve duyarlılığın artırılması” hedefleri doğrultusunda 2009-2010 yıllarında Genel Müdürlük tarafından ülke genelindeki kamu kurum ve kuruluşları, meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerine yönelik olarak toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri düzenlenmesi planlanmıştır.

Bu çerçevede; Genel Müdürlük tarafından; Mart 2009 itibariyle İlçe Halk Eğitim Müdür/Müdür Yardımcıları ile İlçe Tarım Müdür/Müdür Yardımcılarına yönelik olarak başlatılan ve sürdürülen eğitimler diğer yandan Genel Müdürlüğün 2007-2008 yıllarında yürüttüğü “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi” çerçevesinde gerçekleştirilmiş olan “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimleri”nin ülke geneline yaygınlaştırılması ve projenin sürdürülebilirliğinin sağlanması hedeflenmektedir. 3 gün süren eğitim programının 3.gününde “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele” konusu ele alınmaktadır. 2009 yılının ilk yarısı itibariyle 358 personel eğitime katılmıştır. Söz konusu eğitimlerle yıl sonu itibariyle Halk Eğitim Merkezleri ve Tarım Müdürlüklerinden yaklaşık 800 yöneticiye ulaşılması hedeflenmektedir.

- Geleceğin medya profesyonellerine toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularında farkındalık kazandırılmasını amaçlayan “Toplumsal Cinsiyet ve Medya” atölye çalışmaları, ilki 28 Ocak-1 Şubat, ikincisi 30 Haziran-5 Temmuz 2008 tarihlerinde olmak üzere, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir.

Eskişehir Anadolu Üniversitesi ile işbirliği içerisinde 2009 yılında da iki defa olmak üzere “Toplumsal Cinsiyet ve Medya Atölyesi” başlıklı eğitim ve üretim çalışmasının gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Söz konusu çalışmayla Türkiye’deki çeşitli iletişim fakültelerinden bir araya gelecek öğrencilerle birlikte toplumsal cinsiyet konusunda uygulamaya dayalı bir eğitim çalışması gerçekleştirilmesi ve çeşitli medya ürünleri üretilmesi amaçlanmakta olup çalışmaların ilki Eskişehir Anadolu Üniversitesi’nde 29 Haziran 2009’da başlamış olup 3 Temmuz 2009 tarihine kadar devam edecektir.

- Yine 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinde yer alan “kadına karşı şiddetle mücadele konusunda kapsamlı bir ulusal eylem planının geliştirilmesi” hedefine yönelik olarak, ilgili tüm tarafların katkısı ile hazırlanan **“Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2007-2010”** yürürlüğe girmiş olup söz konusu Ulusal Eylem Planı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği kuruluşlarına çeşitli sorumluluklar verilmiştir. Eylem Planı’nın izleme ve değerlendirme toplantıları Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır.
- Ayrıca, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kız çocukları ve kadınların güçlendirilmesine yönelik olarak yapılan çalışmaların bölgeye kazandırdığı değerlerin anlatılması ve yöre halkının bilgilendirilerek projeye katkılarının sağlanması amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile TRT arasında Protokol kapsamında, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşayan kadınları hedef kitle olarak ele alan “Suç Bende Değil” isimli 6 bölümlük belgesel program Ekim-Aralık 2008 döneminde TRT GAP TV’de yayınlanmıştır.
- Bu çalışmaların yanı sıra, Genel Müdürlük, kadına yönelik aile içi şiddeti izlemek ve aile içi şiddetle mücadele etmek için göstergeler belirlenebilmesi amacıyla ilk kez ülke genelinde kadına yönelik şiddetin kaynağı ve türleri nelerdir sorusuna yanıt verecek olan büyük ölçekli “Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması”nı, Avrupa Birliği 2005 yılı Katılım Öncesi Mali Yardım Programı kapsamında

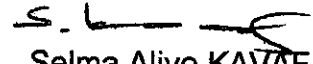
yürütmüştür. 3 Aralık 2007 tarihinde başlatılan Alan Araştırması'nın, Mart 2009'da tamamlanmasının ardından, sonuçlarının TÜİK "Resmi İstatistik Programı" kapsamında resmi veri olarak değerlendirilmesi hedeflenmektedir. Araştırma Raporunun basım işlemleri sürdürülmektedir.

- Tüm bu çalışmaların yanında kadına karşı şiddetle mücadelenin önemli bir parçasını teşkil eden erkeklerin konuya duyarlılığını arttırmak amacıyla, vatani görevini yapmakta olan er ve erbaşlara yönelik "Yurttaşlık Sevgisi" dersi kapsamında; kız çocuklarının okullaşması, kadın-erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına yönelik şiddet, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesine ilişkin konuların yer aldığı eğitim materyalleri, CD ve afişler Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne hazırlanarak 600 garnizona iletilmiştir. Bu kapsamda, her yıl yaklaşık 450.000 erkeğin konuya ilişkin bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

Gerek Kadının Statüsü Genel Müdürlüğüne ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği içinde yürütülen bilinç artırıcı ve şiddeti önlemeye yönelik çalışmalar; gerekse sivil toplum örgütleri tarafından gerçekleştirilen şiddeti önlemeye yönelik faaliyetler neticesinde toplumsal farkındalık artırılmaya, kadına yönelik aile içi şiddet sır olmaktan çıkarılarak, daha görünür kılınmaya başlanmıştır.

Yukarıda bahsi geçen faaliyetlerden de anlaşılacağı üzere kadına yönelik aile içi şiddetin önlenmesi konusunda Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği halinde bir çok çalışma yürütmüştür ve ilgili kurum/kuruluşlarla topyekün bir mücadele yürütmeye devam etmektedir.

Saygılarımla.

Selma Aliye KAVAF
Devlet Bakanı